

Datum

2021-04-20

Vår referens

Mats Åstrand

Utredningssekreterare

mats.astrand@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss av planen "Fri från våld - en gemensam angelägenhet" en plan för alla typer av våld i nära relation GYVF-2021-428

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialnämnden har skickat förslaget till reviderad plan avseende alla former av våld i nära relation "Fri från våld – en gemensam angelägenhet" på remiss till berörda nämnder, bolag, myndigheter och ideella organisationer.

Plan för kvinnofrid och mot våld i nära relation antogs av kommunfullmäktige i februari 2016. Planen gäller för perioden 2016 – 2020. Arbetsmarknads- och socialnämnden har kommunfullmäktiges uppdrag att samordna planen. Nämnden har beslutat att revidera planen. Förslaget till ny plan ansluter till *Nationell strategi för att bekämpa mäns våld mot kvinnor (skr. 2016/17:10)*. Den reviderade planen är en del av Malmös stads samlade trygghetsarbete och har därför bytt namn till *Fri från våld – en gemensam angelägenhet. Plan för barn- och kvinnofrid och mot våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, sexuellt våld, sex mot ersättning och människohandel 2021–2026*.

Förvaltningen har tagit fram förslag till yttrande som svarar på de frågeställningar som arbetsmarknads- och socialnämnden särskilt vill ha synpunkter på. Förvaltningen bedömer att planen är väl genomarbetad och ett bra stöd för nämnden att utforma insatser för barn och unga och för stadens gemensamma insatser för att förhindra och förebygga våld i nära relation, hedersrelaterat våld, sexuellt våld, sex mot ersättning och människohandel.

Förslag till beslut

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att godkänna yttrandet och att skicka detta till arbetsmarknads- och socialnämnden.

Beslutsunderlag

- [Här kommer namnet på de handlingar som ligger till grund för beslutsförslaget hämtas in automatiskt. Du behöver inte skriva något under denna rubrik.]

Beslutsplanering

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetsutskott 2021-04-21

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden 2021-04-30

Beslutet skickas till

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Ärendet

Arbetsmarknads- och socialnämnden har skickat förslaget till reviderad plan avseende alla former av våld i nära relation ”Fri från våld – en gemensam angelägenhet” på remiss till berörda nämnder, bolag, myndigheter och ideella organisationer.

Plan för kvinnofrid och mot våld i nära relation antogs av kommunfullmäktige i februari 2016. Planen gäller för perioden 2016 – 2020. Arbetsmarknads- och socialnämnden har kommunfullmäktiges uppdrag att samordna planen. Nämnden har beslutat att revidera planen. Förslaget till ny plan ansluter till *Nationell strategi för att bekämpa mäns våld mot kvinnor (skr. 2016/17:10)*. Den reviderade planen är en del av Malmös stads samlade trygghetsarbete och har därför bytt namn till *Fri från våld – en gemensam angelägenhet. Plan för barn- och kvinnofrid och mot våld i nära relation, hedersrelaterat våld och förtryck, sexuellt våld, sex mot ersättning och människohandel 2021–2026*.

Arbetsmarknads- och socialnämnden vill att nämnder och bolag särskilt ska inkomma med synpunkter på:

- Planens inriktningsmål i förhållande till respektive nämnds- och styrelses uppdrag.
- Hur respektive nämnd och styrelse aktivt kan bidra i genomförandet av planen.
- Vilket sätt arbetet kan samordnas och följas upp av arbetsmarknads- och socialnämnden.
- Planen kommer att vid färdigställande att redigeras och layoutas – men synpunkter mottages gärna kring disposition och övrigt innehåll.

Planen *Fri från våld – en gemensam angelägenhet* fastställs av kommunfullmäktige. Arbetsmarknads- och socialnämnden har kommunfullmäktiges uppdrag att samordna genomförandet och uppföljningen av planen. Alla nämnder och styrelser har ansvar för att genomföra insatser utifrån sitt uppdrag. Planen ska följas upp vartannat år genom dialog mellan förvaltningarna och bolagen. Dialogmöten initieras av arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Uppföljningen underlättas om förvaltningarna och bolagen upprättar genomförandeplaner. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen ansvarar för att sammanställa utvecklingen och rapporterar till arbetsmarknads- och socialnämnden och till kommunstyrelsen.

Förslag till yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har tagit del av planen *Fri från våld – en gemensam angelägenhet*. Planen är väl genomarbetad och ett bra stöd för nämnden att utforma insatser för barn och unga och för stadens gemensamma insatser för att förhindra och förebygga våld i nära relation, hedersrelaterat våld, sexuellt våld, sex mot ersättning och människohandel.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har inga synpunkter på den föreslagna planen. Förslag till yttrande utgår från de frågeställningar som arbetsmarknads- och socialnämnden särskilt efterfrågar synpunkter på. I yttrandet hänvisas till de uppdrag och prioriteringar som nämnden gör i nämndsbudgeten. Syftet är att undvika parallella processer för prioriteringar och uppföljning.

I yttrandet ges också två förslag på tillägg om Centrala elevhälsan och skolans uppdrag i förhållande till normer, jämställdhet och lika rättigheter.

Planens inriktningsmål i förhållande till respektive nämnds- och styrelses uppdrag

Planens inriktningsmål:

- Staden bedriver ett verkningsfullt våldsförbyggande arbete
- Staden arbetar aktivt med att förhindra att våld upprepas
- Verksamma i staden ska upptäcka våld

- Staden erbjuder stöd utifrån den enskildes behov
- Stadens arbete bygger på aktuell kunskap och forskning

Gymnasie- och gymnasiesärskolans huvuduppdrag innebär enligt läroplanerna att förmedla kunskaper och skapa förutsättningar för att eleverna ska tillägna sig och utveckla kunskaper. Utbildningen ska främja elevernas utveckling till ansvarsställande människor, som aktivt deltar i och utvecklar yrkes- och samhällslivet samt förankra och förmedla respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande värderingar som det svenska samhället vilar på. Utbildningen ska bidra till elevernas allsidiga utveckling. Undervisningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.

Vuxenutbildningen ska enligt läroplanen förmedla kunskaper och stödja eleverna så att de kan arbeta och verka i samhället. Den syftar också till att möjliggöra fortsatta studier.

Vuxenutbildningen ska förmedla sådana kunskaper som utgör den gemensamma referensramen i samhället och som utgår från de grundläggande demokratiska värderingarna och de mänskliga rättigheterna. Utbildningen måste anpassas utifrån individens behov och förutsättningar och kan variera både till längd och till innehåll. Vuxenutbildningen ska alltid möta varje elev utifrån dennes förutsättningar.

Planens inriktningsmål passar väl in i gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens uppdrag och har förutsättningar att vara ett värdefullt stöd för nämndens uppdrag inom detta område.

Hur respektive nämnd och styrelse aktivt kan bidra i genomförandet av planen

Arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt huvudmannens uppföljning av demokratiuppdraget kommer vara ett fokusområde under mandatperioden. I detta ingår att stärka uppföljningen av jämställdhet, jämlikhet och barnrätt. Nämnden medverkar i stadens gemensamma arbete för minoritetsgruppers rättigheter och med att motverka hedersrelaterat våld och förtryck utifrån nämndens kärnuppdrag, ansvarsområden och verksamhet.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens arbetar för att på olika sätt stärka värdegrundsarbetet såsom det är formulerat i skolans styrdokument. Utifrån ett arbetsgivar- och medarbetarperspektiv betonas kravet på aktiva åtgärder, kopplat till diskrimineringslagstiftningens olika diskrimineringsgrunder. På samtliga skolenheter inom både gymnasieskolan och vuxenutbildningen finns särskilt utbildade processtödare som har i uppdrag att fungera som stöd åt rektorer och lärare i det normkritiska arbetet.

Inom ramen för elevhälsans arbete stärks vidare skolförvaltningarnas samverkan gällande uppdrag så som heder, sexuell hälsa och HBTQIA+. I samarbete med Pedagogisk Inspiration planeras under kommande år särskilda kompetensutvecklingsinsatser inom ramen för skolans värdegrundsuppdrag.

Under 2020 initierades ett utvecklingsarbete kopplat till arbetet mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i verksamheterna. Inom ramen för utvecklingsarbetet har förvaltningen identifierat ett behov av att utveckla uppföljningen av skolornas främjande och förebyggande arbete och förvaltningen arbetar vidare med detta under 2021. Syftet är att skapa en helhetsbild av arbetet för att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling för att vidare kunna stärka arbetet och öka likvärdigheten för eleverna.

Om personal inom utbildningsverksamheten får kännedom om att en elev blivit utsatt för trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling är den skyldig att anmäla detta till

rektor. Det finns en fastlagd rutin för anmälan av trakasserier och kränkande behandling av elev. Samtliga anmälningar rapporteras till gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden.

Genom att stärka elevhälsan och annan stödverksamhet kan psykisk ohälsa förebyggas och elevers särskilda behov upptäckas och tillmötesgås tidigt. Kommunfullmäktige lägger i sin budget särskild vikt vid att stärka elevhälsan på gymnasiet och förbättra samverkan mellan skolförvaltningarna i elevhälsofrågor. Gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen fortsätter under 2021 arbetet för att stärka samverkan med grundskoleförvaltningen inom ramen för elevhälsans uppdrag. Identifierade utvecklingsområden framåt är bland annat att stärka processen kring övergångar mellan skolformerna och att främja en gemensam riktning i förvaltningsövergripande uppdrag så som heder, sexuell hälsa och HBTQIA+. Inför 2021 har Pedagogisk inspiration tagit fram *Malmös handbok för sex- och samlevnadsundervisningen*, ett verktyg som skolorna kan använda som stöd i sex- och samlevnadsundervisningen.

En särskild resurs har avsatts för att inom ramen för central elevhälsa stärka huvudmannansvaret gällande gymnasiesärskola.

Arbetet med att främja närvaro och motverka frånvaro fortsätter. Det innebär bland annat en ökad bemanning gällande psykolog och läkare för att tidigt identifiera och förebygga den ohälsa som ofta föranleder problematisk skolfrånvaro. Satsningen innebär också arbete utifrån ett nytt stödmaterial samt kompetensutveckling i syfte att skapa förutsättningar för skolorna i deras arbete.

Vilket sätt arbetet kan samordnas och följas upp av arbetsmarknads- och socialnämnden

Skrivningarna under de två rubrikerna ovan är hämtad ur Nämndsbudget 2021 för gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. De åtgärder och inriktningar som anges kommer att redovisas vid uppföljning av intern kontrollplan januari-augusti 2021, uppföljning intern kontrollplan 2021 respektive årsanalys 2021.

Planen kommer att vid färdigställande att redigeras och layoutas – men synpunkter mottages gärna kring disposition och övrigt innehåll

En synpunkt till redigeringen är att på sidan 14 bör elevhälsovård ändras till elevhälsa.

För nämndens genomförande av föreslagna plan är Centrala elevhälsan mycket viktig och dess uppdrag kan därför beskrivas i planen utifrån vad som anges i vägledning för elevhälsan: ”Skolans elever ska ha tillgång till elevhälsa med medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst arbeta hälsofrämjande och förebyggande och även stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Elevhälsan personal samarbetar med både interna och externa aktörer.

Arbetet med hälsofrämjande, förebyggande och åtgärdande insatser bedrivs på olika nivåer – organisation, grupp och individ. Elevhälsans insatser kan bidra till att belysa både företeelser och strukturer som kan utgöra hälsorisker eller hinder och sådant som främjar elevernas utveckling mot utbildningens mål.”

Grunden för nämndens arbete om våld i nära relationer bygger på skolans uppdrag i förhållande till normer, jämställdhet och lika rättigheter:

Skolväsendet vilar på demokratins grund. Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja

alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor är de värden som skolan ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Undervisningen i skolan ska vara ickekonfessionell (Direkt från Skolverket), <https://www.skolverket.se/download/18.192dfce916aff44f9af6a4/1560325112335/F%C3%B6rslag%20%C3%A4roplan%20grundskolan.pdf>

Ansvariga

[Här kommer namnet på de chefer som i systemet har godkänt ärendet inför nämnd att hämtas in automatiskt. Du behöver bara skriva något under denna rubrik om du INTE kommer att få ärendet godkänt digitalt.]